Sabah-namaz je siguran put do Dženneta

Kur'anski putokazi

Kada bismo, naprimjer, Kur'an učili isključivo radi bereketa i onih deset sevaba za svaki proučeni harf koji su spomenuti u hadisu, onda bi svakako sabah-namaz, u toku kojeg se uči Kur'an, opet bio dio tog programa u životu muslimana, koji ga sa stepena duše koja je sklona zlu, uzdiže na stepen smirene duše koju doziva Allah, dž.š., iznad sedam nebesa, i kaže: **"O dušo smirena, vrati se Gospodaru svome zadovoljna, a i On tobom zadovoljan, pa uđi među robove Moje, i uđi u Džennet Moj!"**, a to su stepeni Allahovih poslanika, iskrenih vjernika, šehida i dobrih ljudi

"Tako mi zore, i deset noći, i parnih i neparnih, i noći kada nestaje, zar to pametnom zakletva nije...? Zar ne znaš šta je Gospodar tvoj sa Adom uradio, i sa stanovnicima Irema, puna palata na stubovima, kojima ravna ni u jednoj zemlji nije bilo; i Semudom, koji je stijene u dolini klesao, i faraonom, koji je šatore imao - koji su na zemlji zulum provodili i poroke na njoj umnožili, pa je Gospodar tvoj - bič patnje na njih spustio, jer, Gospodar tvoj je, zaista, u zasjedi. Čovjek, kada Gospodar njegov hoće da ga iskuša pa mu počast ukaže i blagodatima ga obaspe, rekne: 'Gospodar moj je prema meni plemenito postupio!' A kada mu, da bi ga iskušao, opskrbu njegovu oskudnom učini, onda rekne: 'Gospodar moj me je napustio!' A nije tako! Vi pažnju siročetu ne ukazujete, i da se puki siromah nahrani - jedan drugog ne nagovarate, a nasljedstvo pohlepno jedete i bogatstvo pretjerano volite. A ne valja tako! Kada se zemlja u komadiće zdrobi i kada dođe naređenje Gospodara tvoga, a meleki budu sve red do reda, i kad se tog Dana primakne Džehennem; tada će se čovjek sjetiti, a na što mu je sjećanje?! i reći: 'Kamo sreće da sam se za ovaj život priremio!' Tog Dana niko neće kao On mučiti, i niko neće kao On u okove okivati! A ti, o dušo smirena, vrati se Gospodaru svome zadovoljna, a i On tobom zadovoljan, pa uđi među robove Moje, i uđi u Džennet Moj!" (El-Fedžr)

Cjelovit program izgradnje ličnosti i društva

Ova kur'anska sura ima trideset kratkih ajeta, ali je u njima sadržan cijelovit program izgradnje islamske ličnosti i društva. U njoj su spomenute vrlo važne metode u toj izgradnji i odgoju, a mi ćemo spomenuti sljedeće:
- Nužnost odgoja islamske ličnosti kroz sabah-namaz, noćnu nafilu, dovu i savladavanje strasti.
- Podsticaj i poziv na iskorištavanje Božanske blagodati i prilike sadržane u riječima: "**...**i deset noći!", a misli se na prvih deset dana i noći mjeseca zul-hidždžeta, u kojima se krije neizmjerna nagrada za onoga ko te dane i noći provede u ibadetu.
- Noć je vrijeme za pobožnjake, a ne za dangube i besposličare, poruka je ajeta: "**...**i noći kada nestaje", što će reći: o vi koji ste razumom obdareni i koji vjerujete u Allaha, iskoristite noć u dobrim djelima, jer noć će, kao i cijeli ljudski život, brzo proći, a osim toga, vi ne znate hoćete li živi osvanuti.
- Zulum i fesad su uzroci propasti i na dunjaluku i na ahiretu. Zbog toga je obaveza na vjernicima da

rade na popravljanju društva i na sprečavanju zuluma i širenja nereda, da cjelokupno društvo ne bi snašlo ono što je snašlo Ad i Semud, narode koji su zbog tih zala stradali i bili žestoko kažnjeni.
- Briga o siromasima i jetimima i sustezanje od haram imetka.
- Pripremanje za Dan obračuna prije nego što dođe Dan kada će čovjek reći: "Kamo sreće da sam se za ovaj život pripremio!"

Sabah-namaz kao primjer

Međutim, mi ćemo se ovaj put zadržati samo na jednom od tih važnih metoda odgoja i izgradnji ljudske ličnosti, a to je sabah-namaz. Iako se sabah-namaz direktno ne spominje u ovoj suri, ipak prva riječ ili bolje, prvi ajet ove sure: Vel-fedžr - Tako mi zore!, aludira na taj namaz i on je povezan sa zadnjim ajetom: "...vedhuli dženneti" - "...i uđi u Džennet Moj!" To implicitno upućuje na zaključak da je klanjanje sabah-namaza garancija za ulazak u Džennet, s tim što islamski učenjaci spominju dva uvjeta (šart) koji se prethodno moraju ispuniti. Prvi je **da se sabah-namaz klanja u džematu**, jer je ajet: "...pa uđi među robove Moje" došao prije ajeta: "...i uđi u Džennet Moj!", a drugi je **da to klanjanje bude iskreno i isključivo u ime Allaha, a ne radi nekog drugog dunjalučkog cilja.** Dakle, poruka prvog i zadnjeg ajeta sure El-Fedžr jeste: ako želiš ući u Džennet, onda klanjaj sabah-namaz u džematu i neka u tom namazu tvoje srce bude potpuno prisutno i posvećeno Allahu, dž.š. Pošto se u ovoj suri, vjernička duša, kojoj će biti naređeno da uđe u Džennet, naziva "nefsul-mutmeinneh" - smirena duša, ovdje ćemo nabrojati vrste ljudi ili vrste ljudske duše, shodno njihovom odnosu prema Allahu, dž.š., i Njegovim naredbama, a koje su spomenute u suri El-Vakia. Naime, tamo su spomenute tri skupine ljudi. Prva skupina je el-mukarrebun (Allahu bliski) - i njihove duše su dostigle stepen: nefsul-mutmeinne (smirena duša) - a njihova srca su potpuno prisutna u ibadetu i posvećena samo Allahu (hudurul-kalb). Zatim dolazi skupina ashabul-jemin (srećnici) - njihove duše su na stepenu: nefsun levvame (duše koja sama sebi kori) zbog malih i velikih grijeha koje počini, a srca samo što nisu dostigla stepen potpune prisutnosti (istihdarul-kalb). I treća skupina su ashabu šimal (nesrećnici) čije su duše još uvijek na onom početnom stepenu: nefsun emmaretun bis-sui (duša sklona zlu), a srca su im nemarna i tvrda (kasvetul-kalb).

Jedan od dokaza da je sabah-namaz najbolji način da se čovjek trgne iz nemara i odlijepi sa stepena - duše koja je sklona zlu - jeste i hadis koji bilježi imam Buharija, a prenosi ga Ebu Hurejre, koji kaže da je **Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:** '***'Šejtan svakome od vas u toku noći sveže tri čvora iznad glave i na svakom piše: 'Spavaj, duga ti je noć!' Ako se čovjek probudi i spomene Allahovo ime, razveže se jedan čvor, ako ustane i abdesti, razveže se i drugi čvor, a ako klanja sabah-namaz razveže se i treći čvor. U tom slučaju, čovjek ustane horan, raspoložen i marljiv, a ako ne klanja sabah-namaz, onda ustane neraspoložen, mrzovoljan i lijen."***

Odlike zore i sabah-namaza

Zora kao dio vremena koje je Allah stvorio, a samim tim i sabah-namaz koji se klanja nakon nastupanja zore, odlikuje se mnogobrojnim vrijednostima i blagodatima, a mi ćemo spomenuti sljedeće:

1. Prisustvo meleka
Allah, dž.š., objavio je: "Obavljaj propisane molitve kad sunce s polovine neba krene, pa do noćne tmine, i molitvu u zoru, jer molitvi u zoru mnogi prisustvuju." (Isra, 78) Ovaj ajet ima svoje pojašnjenje i tefsir u hadisu koji prenosi Ebu Hurejre u kojem stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Namaz u džematu bolji je dvadeset pet puta od namaza koji se klanja pojedinačno,

meleki noći i dana sastaju se (jedni silaze na Zemlju, a drugi se vraćaju na nebo) u vrijeme sabaha." (Imam Buharija)

2. Post počinje od zore
Allah, dž.š., propisao je da ramazanski post počinje od nastupanja zore. Post je jedan od najvrednijih ibadeta i za njega je Allah rekao: "Post je Moj i Ja ću za njega posebno nagraditi", pa je za tako značajan i poseban ibadet odredio i posebno vrijeme, a to je zora, da se u vrijeme nastupanja još jednog ibadeta, sabah-namaza, obznani vjerničko putovanje ka Allahu i Njegovom zadovoljstvu i nagradi.

3. Zora je izvor snage i energije
To potvrđuje dio hadisa koji smo naprijed citirali: "Ako se čovjek probudi i spomene Allahovo ime, razveže se jedan čvor, ako ustane i abdesti, razveže se i drugi čvor, a ako klanja sabah-namaz, razveže se i treći čvor. U tom slučaju, čovjek ustane horan, raspoložen i marljiv, a ako ne klanja sabah-namaz, onda ustane neraspoložen, mrzovoljan i lijen."

4. Sabah je znak razlikovanja između licemjera i iskrenih vjernika
Govoreći o znakovima licemjerstva, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom svom hadisu, rekao je: "Nema težih namaza licemjerima od jacije i sabaha, a da znaju kakva se u njima blagodat krije, išli bi u džamiju makar i pužući." (Buharija) Poznati islamski učenjak Omer Abdul-Kafi, spominjući vage i mjerila na osnovu kojih se mjeri naša pripadnost i privrženost islamu, u jednom svom predavanju rekao je: "Sabah-namaz je dnevna vaga svakog muslimana, džuma-namaz je sedmična vaga, ramazanski post, godišnja, a hadž je životna vaga muslimana."

5. Sabah-namaz je garancija za viđenje Allaha na Sudnjem danu
To potvrđuje hadis koji prenosi Džerir ibn Abdullah u kojem je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Vi ćete vidjeti vašeg Gospodara kao što vidite mjesec u uštapu i nećete imati nikakve sumnje u to da ste Ga vidjeli. Pa ako možete da nikada ne izostavite da na vrijeme klanjate sabah i ikindiju, onda to učinite." (Buharija i Muslim) Nakon toga, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio je ajet: "...i veličaj Ga prije izlaska sunca i prije zalaska njegova" (Kaf, 39). Ovo je jasan dokaz da su sabah i ikindija posebno vrijedni namazi i da oni muslimana i muslimanku koji ih budu redovno klanjali uvode u društvo koje će sigurno vidjeti Allaha na Sudnjem danu, a to je najbolja nagrada, jer kada se to desi, vjernici će zaboraviti sve druge nagrade i užitke džennetske.

6. Zora je izvor nade za sve one koji trpe bolest, zulum i nepravdu
Samo oni koji su bolovali od teških bolesti i koji su bez razloga robijali u tamnicama, ili trpjeli neki drugi vid zuluma i nepravde, znaju kakva je blagodat zora i koliko ju je dugo čekati. U tom smislu je i narodna izreka: "Ma koliko noć dugo trajala, zora će sigurno doći".

7. Sabah-namaz je zaštitnik od džehennemske vatre
To potvrđuje hadis koji prenosi Ammare ibn Ruvejne, koji kaže da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Vatra neće pržiti nijednog vjernika koji je klanjao namaz prije izlaska i namaz prije zalaska sunca." (Imam Muslim)

9. Dva rekata sabahskog sunneta vredniji su od dunjaluka i svega što je na njemu
U tom smislu su Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi koje prenosi Aiša, r.a.: "Dva rekata sabahske nafile vrednija su od dunjaluka i svega što je na njemu." (Muslim) U drugoj predaji stoji: "Ta dva rekata sabahskog sunneta draži su mi od cijelog dunjaluka." Kad je tako sa sabahskom nafilom, šta tek reći o vrijednosti i nagradi za sabahski farz?!

10. Ko klanja sabah-namaz, on je pod Allahovom zaštitom
Džundub ibn Sufjan prenosi da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko klanja sabah-namaz, on je pod Allahovom zaštitom. Zato ne dozvolite da vas Allah sutra pita zbog zla koje ste nanijeli onome koje pod Allahovom zaštitom, jer ako vas bude pitao o tome, onda će to zlo vratiti na vas i naglavačke ćete biti bačeni u Džehennem." (Imam Muslim)

11. Sabah je kefaret (iskup) za grijehe pola ljudskog života
Naime, poznato je da sabah-namaz briše grijehe koji se počine između jacije i sabaha, a to je otprilike pola dana, i kada se to prenese na cijeli život, onda to iznosi koliko pola ljudskog života.

12. Bereket je u jutarnjim satima
Ashab Sahr el-Gamidi prenosi hadis u kojem stoji da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, učio sljedeću dovu za svoj ummet: "Gospodaru moj, podari mom ummetu bereket u jutarnjim satima." (Ebu Davud, Ahmed i Ibn Madže)

I na kraju, kada bismo, naprimjer, Kur'an učili isključivo radi bereketa i onih deset sevaba za svaki proučeni harf koji su spomenuti u hadisu, onda bi svakako sabah-namaz, u toku kojeg se uči Kur'an, opet bio dio tog programa u životu muslimana, koji ga sa stepena duše koja je sklona zlu, uzdiže na stepen smirene duše koju doziva Allah, dž.š., iznad sedam nebesa, i kaže: "O dušo smirena, vrati se Gospodaru svome zadovoljna, a i On tobom zadovoljan, pa uđi među robove Moje, i uđi u Džennet Moj!", a to su stepeni Allahovih poslanika, iskrenih vjernika, šehida i dobrih ljudi.

Egida 1
Poruka prvog i zadnjeg ajeta sure El-Fedžr jeste: ako želiš ući u Džennet, onda klanjaj sabah-namaz u džematu i neka u tom namazu tvoje srce bude potpuno prisutno i posvećeno Allahu, dž.š.

Egida 2
U drugoj predaji stoji: "Ta dva rekata sabahskog sunneta draži su mi od cijelog dunjaluka." Kad je tako sa sabahskom nafilom, šta tek reći o vrijednosti i nagradi za sabahski farz?!

Izvor: saff
Pripremio: Adnan E. Čolo